

**Ijle haringconcentratie
op de Belgische kust
tijdens de Winter 1945-1946**

A. — UITBATING.

I. — Vangplaats en tijdstip.

Tijdens den Winter 1945-46, kwam de jaarlijksche ijle haringconcentratie, nogmaals hare herstellingsperiode in de Belgische kust en overwegend binnen de territoriale wateren doorbrennen.

De eerste vangsten werden op 22 November 1945, tegelijk te Nieuwpoort en te Oostende, aangevoerd en van dien datum af werd regelmatig op haringvangst uitgevaren. De laatste vangst werd op 25 Maart 1946 te Oostende gevangen, zoodat de ijle haringcampagne vier maanden duurde, in tegenstelling met de vorige winters wanneer haar duur zelden de drie maanden overtrof.

Tijdens de maand November was de ijle haringconcentratie meestal op onze Westkust gelocaliseerd, namelijk tusschen De Panne en Nieuwpoort. Vanaf December werd een verschuiving in Oostelijke richting waargenomen en van toen af werden de beste vangsten tusschen Nieuwpoort en Oostende bultgemaakt. In Februari en Maart verplaatste de visscherij zich tusschen Oostende en Zeebrugge en zelfs Oostwaarts van deze laatste haven.

II. — Vloot, personeel en vangmethode.

Bij de ijle haringcampagne 1945-46 waren in het geheel 345 vaartuigen bedrijvig. Deze vloot ontwikkelde totaal 21.213 P.K., hetzij gemiddeld 62,8 P.K. per vaartuig.

Onder deze 345 eenheden telde men er :
245 of 71 % van het scheepstype I (garnalbooten) waarvan de drijfkracht 9.408 P.K. bedroeg, hetzij gemiddeld 38,4 P.K. per vaartuig.

**Concentration de harengs guais
sur la côte belge
au cours de l'hiver 1945-1946**

A. — EXPLOITATION.

I. — Lieu et époque de pêche.

Pendant l'hiver 1945-46 la concentration annuelle de harengs guais vint une fois de plus passer sa période de convalescence sur la côte belge, avec son maximum de productivité à l'intérieur des eaux territoriales.

Les premières captures furent débarquées le 22 novembre 1945 et à partir de cette date on enregistra jusqu'au 25 mars 1946 des débarquements réguliers de harengs guais, ce qui fait que la campagne harenguière 1945-46, fut plus longue que d'habitude, puisqu'elle dura quatre mois, alors que la durée des précédentes campagnes ne dépassa guère les trois mois.

Au cours du mois de novembre la concentration se localisa en majeure partie entre Bray-Dunes et Nieuport. A partir de janvier sa pêcherie s'étendit jusque devant Ostende, plus tard, en février et mars jusqu'en face de Zeebrugge. La concentration de harengs guais s'étendit donc comme les précédentes de l'Ouest vers l'Est.

II. — Flottille de pêche, équipages embarqués et engins de pêche.

Au total 345 navires participèrent plus ou moins régulièrement à l'exploitation de la concentration de harengs guais 1945-46.

Cette flottille développa 21.213 C.V., soit en moyenne 62,8 C.V. par navire.

Parmi ces 345 unités on en compta :
245 ou 71 % du type de navires I (canots et côtes crevettiers) dont la force motrice globale atteignit 9.408 C.V., soit en moyenne 38,4 C.V. par navire ;

58 of 16,8 % van het type II (kusttreilers), welke gezamenlijk 4.905 P.K. ontwikkelden, hetzij gemiddeld 84,6 P.K. per treiler.

40 of 11,6 % van het type III (middenslagtreilers), met een totale drijfkracht van 6.420 P.K., hetzij gemiddeld 160,5 P.K. en

2 of 0,6 % van het type IV (diepzeetrawlers met beperkte actiestraal) welke ieder 240 P.K. ontwikkelden.

58 ou 16,8 %, du type II (chalutiers côtiers) qui développèrent ensemble 4.905 C.V., soit en moyenne 84,6 C.V. par navire ;

40 ou 11,6 % du type III (chalutiers moyens) avec une force motrice de 6.420 C.V., soit 160,5 C.V. par chalutier et 2, soit 0,6 %, du type IV (chalutiers de haute mer, avec rayon d'action limité) de 240 C.V. chacun.

Het was in December dat het grootst aantal schepen (317) bij de haringvisscherij bedrijvig waren. Vanaf Januari nam hun getalsterkte geleidelijk af en rond 10 Februari werden boven-dien alle vaartuigen, waarvan de drijfkracht méér dan 120 P.K., ontwikkeld, van de haring-visscherij verwijderd gehouden. Deze maatregel werd getroffen door het Beheer van Zeewezen, tengevolge van een geweldige inzinking van den haringprijs, veroorzaakt door een te grooten aanvoer.

Tabel I. — Ijle haringcampagne 1945-1946 : Aantal vaartuigen.

Tableau I. — Campagne de harengs guais 1945-46 : Nombre de navires.

Maand - Mois	Scheepstypen - Types de navires				Totaal Total
	I 9 tot 75 P.K. 9 à 75 C.V.	II 80 tot 115 P.K. 80 à 115 C.V.	III 120 - 235 P.K. 120 - 235 C.V.	IV 240 P.K. 240 C.V.	
November - Novembre	145	34	9	—	188
December - Décembre	228	54	34	1	317
Januari - Janvier	211	44	33	1	289
Februari - Février	171	37	5	—	216
Maart - Mars	174	34	2	—	210
Seizoen - Saison	245	58	40	2	345
%	71,—	16,8	11,6	0,6	100,—

Buiten de Belgische vaartuigen telde men een driehonderdtal Fransche boten die de ijle haringconcentratie tot binnen onze territoriale wateren kwamen exploiteren en zulks volgens een akkoord tusschen de Fransche en Belgische Overheden gesloten. Naar deze overeenkomst mogen de visschers van beide natien de ijle haringconcentratie uitbaten om het even of zij zich in de Fransche dan wel in de Belgische wateren bevindt. De Fransche vloot werd beperkt tot hare eenheden die minder dan 200 P.K. ontwikkelden. De kleinste ervan werden te Nieuwpoort gehuisvest, waar ze hun vangsten losten.

Outre les navires belges, environ 300 chalutiers français de 20 à 200 C.V. participèrent à la campagne harenguière jusque dans nos eaux territoriales. Ceci en vertu d'un accord conclu entre les Autorités françaises et belges, par lequel les pêcheurs des deux nations étaient autorisés d'exploiter, pendant la saison de harengs guais, les eaux territoriales tant françaises que belges.

On peut donc estimer qu'à certains moments plus de 600 chalutiers belges et français mirent la concentration à contribution.

Les équipages embarqués sur la flotte belge

welke dan per spoor naar Frankrijk werden overgebracht.

Het visscherspersoneel, op de Belgische haringvloot aangemonsterd, telde in November 795 manschappen, in December 1379, in Januari 1255, in Februari 889 en in Maart 868.

Op zee werd uitsluitend de haringtreil aangewend.

III. — Aanvoer en opbrengst.

Gedurende de ijle haringcampagne 1945-46 voerden, de Belgen totaal 6.530 vangsten aan, welke 26.358.947 Kg. wogen en Fr. 69.892.614 opbrachten. Er valt op te merken dat een vangst zelden langer dan enkele uren duurde en ze zich meestal beperkte tot 2 of 3 slepen van één uur.

Tabel II. — Ijle haringcampagne 1945-46 : Maandelijksche indeeling van den aanvoer en de opbrengst, alsook gemiddelde prijs per Kg.

Tableau II. — Campagne harenguière 1945-1946 : Répartition mensuelle des apports du produit et du prix moyen au kilo.

Maand - Mois	Aantal vangsten Nombre de pêches	Aanvoer in gewicht (Kg.) Poids débarqués (Kg.)		Opbrengst in Fr. - Produkt de vente en Fr.		
		Totaal Total	Per vangst Par pêche	Totaal Total	Per vangst Par pêche	Per Kg. Par Kg.
November - Novembre	500	413.062	826	9.283.831	18.568	22,48
December - Décembre	1.976	6.299.926	3.188	25.890.602	13.103	4,11
Januari - Janvier	1.869	9.792.404	5.239	13.551.062	7.250	1,38
Februari - Février	1.223	5.746.950	4.699	10.927.093	8.935	1,91
Maart - Mars	962	4.106.605	4.269	10.240.026	10.644	2,49
Seizoen - Saison	6.530	26.358.947	4.036	69.892.614	10.703	2,65

Naar de uitslagen op tabel II verstrekt, werd het hoogste gemiddelde gewicht per vangst of reis in Januari bereikt. Hieruit afleiden dat de densiteit van de haringconcentratie, tijdens deze maand haar maximum bereikte, ware voorbarig geoordeeld. Trouwens zoals het verder wordt uitgemaakt, kwam de haring in Februari het dichtst samengeschoold voor, niettegenstaande het gemiddelde gewicht per vangst merkelijk lager stond.

Het hoog gemiddelde in Januari geboekt heeft men dan ook overwegend te danken aan de buitengewone bedrijvigheid, welke de sterkste haringtreilers tijdens deze maand aan den dag legden, waardoor de gemiddelde ontwikkelde P.K. per vangst en tevens de gemiddelde vangcapaciteit per vaartuig merkelijk hoger gedreven werd dan in de andere maanden.

comptèrent en novembre 795 pêcheurs, en décembre 1379, en janvier 1255, en février 889 et en mars 868, soit une moyenne mensuelle de 1037 pêcheurs.

Depuis la campagne harenguière 1942-43, le filet à l'étalage a été complètement abandonné et remplacé exclusivement par le chalut aux harengs monté sur des panneaux (otter-trawl).

III. — Apports et produit.

Au cours de l'hiver 1945-46, les pêcheurs belges débarquèrent au total 6.530 pêches, dont le poids total s'éléva à 26.358.947 Kg., soit en moyenne 4.036 Kg. par pêche. Il est à noter que la durée d'une pêche se prolongea rarement au delà de quelques heures et se borna le plus souvent à deux ou trois traînées de chalut d'une heure.

De geweldige inzinking van den haringprijs gedurende de maand Januari, kwam doordat de aanvoer veel te hoog was om door de binnelandse markt opgesloten te kunnen worden, terwijl onze buurlanden, welche nochtans een groot tekort aan levensmiddelen hadden, niet over de noodige middelen beschikten om een deel van onze overproductie af te nemen.

Ten einde den haringprijs, welke op sommige dagen tot Fr. 0,25 zakte, terug rendeerend te maken, bleef er dan ook niets anders over dan den aanvoer te remmen. Weliswaar trachtten de reeders dit zelf te bewerken door vrijwillige beperking der uitvaarten. Echter bij gebrek aan overeenstemming werd de gewenschte uitslag niet bereikt, met het gevolg dat van overheidswege ingegrepen werd en alle vaartuigen, waarvan de drijskracht méér dan 120 P.K. ontwikkelde en welke bij de gewone treilvisscherij een loonender bedrijf konden vinden, vanaf 10 Februari, uit de haringvisscherij geschakeld werden. De uitslag van deze maatregel liet niet lang op zich wachten en in de tweede helft van Februari onderging de haringprijs reeds een merkelijke verhoging; deze prijs werd op 2 en 3 Fr. het kilogram teruggebracht.

IV. — Densiteit van de ijle haringconcentratie 1945-46.

De densiteit van de ijle haringconcentratie wordt berekend naar de gemiddelde productie voor één ontwikkelde P.K. per dagreis.

De densiteit over het gansche seizoen bereikte 68 Kg., terwijl haar maximum in Februari op 87 Kg. werd gebracht.

Tabel III. — Densiteit van de ijle haringconcentratie 1945-46.

Tableau III. — Variation mensuelle de la densité de la concentration 1945-46.

Maand - Mois	Gewicht Poids	Ontwikkelde P.K. C.V. développés	Productie per dagreis voor 1 ontwikk. P.K. Production journalière par 1 C.V. développé
November - Novembre	413.062	27.500	15,02
December - Décembre	6.299.926	124.883	50,45
Januari - Janvier	9.792.404	120.550	81,23
Februari - Février	5.746.950	66.164	86,86
Maart - Mars	4.106.605	49.543	82,89
1945-1946	26.358.947	388.640	67,82

Bij een vergelijking van de gemiddelde productie per dagreis voor één ontwikkelde P.K. bij de uitbating van de concentratie 1945-46 ge-

La forte baisse des prix du hareng que l'on constata en janvier fut la conséquence des apports trop considérables qui, faute d'exportation, ne purent être absorbés par le marché intérieur.

Afin de remédier à cette baisse des prix, qui descendirent à certains moments en-dessous de 0,25 Fr. le kilo, il a fallu freiner les apports.

Il est vrai que les armateurs tâchèrent d'y remédier eux-mêmes en freinant librement les sorties des bateaux, mais par manque de compréhension mutuelle, le but poursuivi ne fut pas atteint et à partir du 10 février 1946, tous les navires, dont la force motrice développa plus de 120 C.V. furent éliminés d'office.

Le résultat de cette mesure ne se fit pas attendre longtemps et à partir du 15 février on enregistra déjà une remarquable augmentation du prix qui fut ramené à 2 et 3 Fr. le kilo.

IV. — Densité de la concentration 1945-46.

La densité de nos concentrations de harengs guais se calcule d'après la production moyenne par journée de pêche, pour 1 C.V. développé.

Selon ces calculs, la densité saisonnière atteignit en moyenne 68 Kg. avec son maximum en février, avec 87 Kg.

En comparant les résultats du tableau IV nous remarquons que la densité de la concentration 1945-46 accuse une forte baisse. En effet, sa pro-

boekt, met deze van de vier voorgaande, stellen we vast dat de densiteit van de laatste concentratie sterk is teruggeloopen. Inderdaad, de gemiddelde productie der concentratie 1945-46 bereikte nauwelijks 57 % van deze in 1941-42, 41 % van deze in 1942-43, 52 % van deze in 1943-44 en 43 % van deze in 1944-45 vastgesteld.

Voor de vier oorlogsche concentratiën gezamenlijk berekend bereikte dit gemiddelde 145 Kg., zoodat de productiviteit van de laatste concentratie slechts 47 % van de oorlogsperiode bedroeg.

De oorzaak van deze densiteitsafname is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de herneming van de grote visscherij op Herfstharing. Ze werd trouwens in het vooruitzicht gesteld in ons verslag « IJle haringcampagne 1944-45 ».

Tabel IV. — Gemiddelde productie in Kg. per dagreis voor een ontwikkelde P.K.

Tableau IV. — Production moyenne en Kg. par pêche journalière pour un C.V. développé.

Concentratie - Concentration	Gewicht in Kg. Poids débarqué	Aantal vangsten per dag Nombre de pêches par jour	Ontwikkelde P.K. C.V. développés	Productie per dagreis voor 1 ontwikk. P.K. Production journalière par 1 C.V. développé
1941-42	10.006.791	2.383	84.349	118,84
1942-43	51.894.746	9.165	315.656	164,40
1943-44	58.119.500	9.379	448.662	129,54
1944-45	31.445.760	3.840	197.455	159,25
Totaal en gemiddelde 1945-46	151.466.797	24.767	1.046.122	144,93
Total et moyenne 1945-46	26.358.947	6.530	388.640	67,82

Tabel V. — Recapitulatie van de uitslagen tijdens de 5 laatste ijle haringcampagnes geboekt.

Tableau V. — Récapitulation des résultats enregistrés au cours des cinq dernières campagnes de harengs guais.

Concentratie Concentration	Aantal vangsten Nombre de pêches	Gewicht in Kg. - Poids en Kg.			Opbrengst in Fr. - Produit en Fr.		
		Totaal Total	Gemiddelde per vangst Moyenne par pêche	Gemiddelde per P.K. Moyenne par C.V.	Totaal Total	Gemiddelde per vangst Moyenne par pêche	Gemiddelde per Kg. Moyenne par Kg.
1941-42	2.383	10.006.791	4.199	119	80.054.328	33.594	8.—
1942-43	9.165	51.894.746	5.662	164	352.533.395	38.465	6,66
1943-44	9.379	58.119.500	6.197	130	304.954.647	32.515	5,25
1944-45	3.840	31.445.760	8.189	159	167.044.272	42.953	5,25
1945-46	6.530	26.358.947	4.036	68	69.892.614	10.703	2,64
	31.297	177.825.744	5.682	124	974.479.256	31.136	5,48

ductivité atteignit à peine 57 % de celle de 1941-42; 41 % de celle de 1942-43; 52 % de celle de 1943-44; 43 % de celle de 1944-45 et 47 % de la productivité annuelle calculée pour l'ensemble des quatre concentrations (1941-42 à 1944-45).

Cette diminution est surtout imputable à la reprise, en 1945, de la Grande Pêcherie aux Harengs d'Automne, laquelle constitue indubitablement un prélèvement très considérable sur le stock de harengs qui, après la fraie, fréquente notre littoral. Aussi cette baisse était prévue dans les conclusions de notre rapport « Campagne de harengs guais 1944-45 ».

De oorzaak van deze densiteitsafname is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de herneming van de grote visscherij op Herfstharing. Ze werd trouwens in het vooruitzicht gesteld in ons verslag « IJle haringcampagne 1944-45 ».

B. — BIOLOGISCHE KENMERKEN VAN DE IJLE HARINGCONCENTRATIE 1945-46.

Tijdens de ijle haringcampagne 1945-46 werden 28 haringstalen van elk 25 individuen, hetzij totaal 700 haringen ontleed.

Deze haringen werden volgens de gebruikelijke techniek uit verschillende oogpunten onderzocht, n.l., ten opzichte van :

1^e) lengte ; 2^e) gewicht ; 3^e) geslacht ; 4^e) rijpeheidsgraad der teeltproducten ; 5e) reservevet ; 6e) ouderdom ; 7e) aantal ruggegraatwervels en 8e) inhoud der maag.

1e) LENGTE — De lengte van de 700 ontleedde haringen varieerde tussen 20 en 29 cm., met het maximum bij de 27 cm. lengte. De gemiddelde lengte bereikte 25,41 cm.

Frekwentie der lengtematen.

Répartition et pourcentage de chaque taille.

Lengtematen Taille (cm)	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Aantal indiv. Nomb. d'indiv.	8	21	69	67	57	60	117	213	83	5
%	1,1	3,—	9,9	9,6	8,1	8,6	16,7	30,4	11,9	0,7

2e) GEWICHT. — Het gemiddelde gewicht van den haring werd op 107 gr. bepaald zoodat men 9.3458 individuen in het kilogram telde.

Daar de Belgische aanvoer op 26.358.947 Kg. geschat en de Franse op 45.123.066 Kg., hetzij gezamenlijk : 71.482.013 Kg. betrekende de ijle haringvisscherij in den Winter 1945-46, een hecatombe van ruim 668.056.597 haringen. Het is niet uitgesloten dat zulke geweldige slachting de concentratie te zwaar belast.

3^e) GESLACHT. — Nogmaals waren de mannelijke individuen in de meerderheid : 371 mannetjes tegen 329 wijfjes, hetzij respectievelijk : 53 % en 47 %.

4e) STADUM DER TEELTPRODUCTEN. — Onder de 700 haringen, aan ontlading onderworpen, telde men er 659 waarvan de gonaden (teeltzakjes) totaal ledig waren, dus ijle haring, hetzij stadium VIII-II ; de teeltzakjes van 36 individuen waren nog niet gansch ledig (stadium VII) ; één haring was geslachtsrijp of kuitziek (stadium VI), terwijl de teeltzakjes van vier primogene individuen zeer klein waren, zoodat het hier wel om ongeslachtsrijpe individuen ging (stadium I).

B. — CARACTERES BIOLGIQUES DE LA CONCENTRATION DE HARENGS GUAVIS 1945-46.

Entre le 3 décembre 1945 et le 15 mars 1946, il a été prélevé 28 échantillons de 25 harengs chacun, soit au total 700 individus.

Comme les années précédentes, les échantillons furent étudiés aux divers points de vue de la technique usuelle : 1e) taille ; 2e) poids ; 3e) sexe ; 4e) stade des gonades (glandes génitales) ; 5e) quantités de graisse mésentérique ; 6e) âge ; 7e) vertèbres et 8e) contenu stomacal.

1e) TAILLE. — La taille oscillait entre 20 et 29 cm. tandis que la taille moyenne fut portée à 25,41 cm., soit légèrement supérieure à celle de 1944-45, lorsqu'elle atteignit 25,20 cm.

2e) POIDS. — Le poids moyen du hareng fut estimé à 107 gr. ce qui donne 9.3458 individus au kilo. Comme la pêche belge rapporta Kg. 26.358.947 et celle des Français 45.123.066 Kg. de harengs, soit ensemble 71.482.013 Kg., nous pouvons évaluer le nombre de harengs détruits au cours de la campagne 1945-46 à environ 217 millions. Il n'est peut être pas exclu qu'un prélèvement aussi formidable taxe trop lourdement nos bancs de harengs guavis.

3e) SEXE. — Parmi les 700 individus analysés on distingua 371 mâles et 329 femelles, soit respectivement 53 et 47 %.

4e) STADE DES GONADES. — 659, soit 94 % des harengs soumis à l'analyse avaient les gonades vides (= stade VIII-II) ; 36, soit 5,14 % retenaient encore quelques résidus d'œufs ou de laitances dans les gonades (= stade VII) ; les produits génitaux d'un mâle étaient mûrs : laitances évacuables par légère pression (= stade VI) ; 4 jeunes individus primigènes avec de très petits gonades (= stade I).

Frekwentie van de verschillende stadia der teeltproducten.
Fréquence des différents stades des gonades.

Stadia - Stade	I	VI	VII	VIII-II	Totaal - Total
Aant. individuen - Nombre d'indiv.	4	1	36	659	700
%	0,6	0,1	5,1	94,2	100,—

5°) HOEVEELHEID RESERVEVET. — Gezien het gaat om de studie van een ijle haringconcentratie, wekt het geen verwondering op dat het grootste aantal van de onderzochte haringen weinig of geen vet vertoonden.

Frekwentie van de hoeveelheid vet.
Fréquence de la quantité de graisse mésentérique.

Hoeveelheid vet - Quant. de graisse	0	1	+	M	Totaal - Total
Aant. individuen - Nombre d'indiv.	106	485	18	1	700
%	28,—	69,3	2,6	0,1	100,—

6°) OUDERDOM. — De ijle haringconcentratie 1945-46, was uit veertien verschillende jaarklassen samengesteld, waarvan de jongste jaarklas (1943) den tweejarigen ouderdom had bereikt en de oudste jaarklas (1930) den vijftienjarigen. Daar echter enkel de drie- tot tienjarige jaarklassen regelmatig in noemenswaardige hoeveelheid in de jaarlijksche ijle haringconcentratie voorkomen, wordt de aandacht bijzonder op de drie- tot tienjarigen gevestigd. In de concentratie 1945-46 waren het bijgevolg de jaarklassen 1942 tot 1935 die de voornaamste rol speelden bij hare samenstelling.

De driejarige individuen (jaarklas 1942) waren er met 24 % het sterkst vertegenwoordigd, daarop volgden de negenjarigen (jaarklas 1936) met 18,70 %, de zevenjarigen (jaarklas 1938) met 16,5 %, de vierjarigen (jaarklas 1941) met 12,75 %. Het procent van de 4 overige jaarklassen varieerde tussen 7,1 % en 2,7 %.

5°) GRAISSE MESENTERIQUE. — 196 harengs, soit 98 % des individus étudiés étaient absolument dépourvus de graisse (= 0); 485, soit 69 % montraient encore un mince filet de graisse (= 1); 18, soit 3 % en possédaient encore assez bien (= +), tandis qu'un seul individu en avait en abondance (= M).

Frekwentie der jaarklassen.
Fréquence des classes d'âge.

Ouderdom Age	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 +
Geborenejaar Ann. de naiss.	1943	1942	1941	1940	1939	1938	1937	1936	1935	vóór 1935 Ant. à 1935
Aantal individ. Nombr. d'indiv.	1	168	89	50	19	115	40	131	52	33
%	0,14	24,07	12,75	7,16	2,72	16,48	5,73	18,77	7,45	4,73

7°) RUGGEGRAATWERVELS. — De 700 individuen aan het onderzoek onderworpen, telden samen 39.642 wervels, hetzij gemiddeld 56,63 per ruggegraat, dus meer door « polyspondylie » gekenmerkt dan de concentratie 1944-45 waarvan het wervelgemiddelde op 56,57 berekend werd (1).

In November werden geen haringen ontleed, zoodat niet kan worden uitgemaakt of de concentratie van den beginne door « polyspondylie » werd gekenmerkt. In tegenstelling met de voorgaande concentraties, was ze het reeds in December, hetgeen zou aanduiden dat de Kanaalharing vroeger dan naar gewoonte de ijle haringconcentratie kwam vervoegen.

Maandelijksche indeeling van het wervelgemiddelde.
Répartition mensuelle de la moyenne vertébrale en 1945-46.

Maand - Mois	Aantal Individ. Nombre d'individ.	Wervelgetal - Nombre de vertèbres						Wervel- gemiddelde Moyenne vertébrale
		54	55	56	57	58	59	
December - Décembre	200	1	9	87	89	14	—	56,53
Januari - Janvier	200	—	3	76	105	16	—	56,67
Februari - Février	200	—	5	64	115	15	1	56,71
Maart - Mars	100	—	1	44	50	5	—	56,59
Total - Total	700	1	18	271	359	50	1	56,63
	%	0,1	2,6	38,7	51,3	7,1	0,1	

(1) De Noordzeeharing is gekenmerkt door « oligospondylie » dat is gemiddeld minder dan 56,50 wervels per ruggegraat, terwijl de Kanaalharing gekenmerkt is door « polyspondylie », hetzij gemiddeld meer dan 56,50 wervels.

(1) Le hareng du type Mer du Nord est caractérisé par « oligospondylie », c'est-à-dire que la moyenne vertébrale reste en-dessous de 56,50, tandis que le hareng du type Manche est caractérisé par « polyspondylie », soit une moyenne vertébrale de plus de 56,50.

8°) INHOUD DER MAGEN. — Slechts 12 onder de 700 magen die onderzocht werden hielden enkele resten van « copepoden » in, meerderdeels van *Temora Longicornis*. Deze vaststelling bevestigt nogmaals dat de ijle haring zich nog langen tijd na het werk van de voortplanting te hebben verricht, onthoudt van alle voedselopname en zijn verblijf op onze kust enkel zijn herstelling voor doel heeft.

C. — OPMERKINGEN EN GEVOLGTREKKINGEN.

1) De uitslagen die tijdens de ijle haringcampagne 1945-46 geboekt werden, ruimen allen twijfel uit den weg, omtrent de **vischkracht** van de vaartuigen die tot de **twee kleinste scheepstypen behoren**, met name garnaalscheepjes en kusttreilers, waarvan de drijfkracht hoogstens 115 P.K. ontwikkelt.

Sedert de ijle haring in dichte scholen onze kust aandoet, zijn het inderdaad de kustscheepjes die telkens het leeuwendeel van de haringvangst buitmaken : in den Winter 1944-45 toen de schepen meer dan 120 P.K. niet van deze visscherij werden verwijderd, voerden ze Kg. 27.165.992 haring aan, gewicht dat 86 % uitmaakte van de totale seizoenvangst ; tijdens den Winter 1945-46, toen de grote eenheden vanaf 10 Februari deze visscherij ontzegd was, bedroeg hunne vangst 21.610.234 Kg. of 82 % van den totalen aanvoer.

Deze cijfers bewijzen voldoende dat de garnaal- en kustscheepjes, wanneer het gaat om de exploitatie van vischscholen welke zich binnen hun arbeidsveld komen aanbieden, niet moeten ten onder doen voor vaartuigen van grotere scheepstypen en dat bijgevolg de uitbating van de kustwateren gerust aan hen alleen mag worden toegevertrouwd.

8°) CONTENU STOMACAL. — Parmi les 700 estomacs examinés, seulement 12 contenaient de la nourriture, qui consistait en quelques débris de copépodes, principalement de *Temora longicornis*. Cette constatation indique une fois de plus, qu'après la ponte, le hareng s'abstient encore quelque temps de toute nourriture et que son séjour sur notre côté constitue simplement une courte période de convalescence.

C. — REMARQUES ET CONCLUSIONS.

1) Une répartition des apports, d'après les différents types de navires, exclut tout doute concernant la **capacité de capture** des bateaux appartenant aux deux **plus petites catégories de navires**, c'est-à-dire les canots crevettiers et les petits chalutiers côtiers, dont la force motrice développe au maximum 115 C.V.

En effet, depuis que les harengs quais fréquentent notre côté en bancs compacts et qu'ils sont exploités simultanément par des navires de toute catégorie, ce sont chaque fois ceux appartenant aux types I et II qui s'attribuent la part du lion. Au cours de l'hiver 1944-45 leur butin s'éleva à 27.165.992 Kg., soit 86 % de la pêche totale et l'hiver 1945-46 à 21.610.234 Kg., soit 82 %.

Ces résultats démontrent suffisamment que les navires côtiers sont de taille à assurer de riches apports, à condition que le hareng se présente en bancs serrés à l'intérieur de leur champ d'action et dans cette condition on peut tranquillement leur confier cette exploitation.

Tabel VI. — Vergelijking van den aanvoer door de kustscheepjes (typen I + II) met deze door de hoogzeetreilers (typen III + IV).

Tableau VI. — Comparaison des apports des bateaux côtiers (types I et II) avec ceux des navires hauturiers (types III et IV).

Maand - Mois	Totale aanvoer Poids total débarqué	Scheepstypen I + II (9 tot 115 P.K.) Types de nav. I + II (9 à 115 C.V.)		Scheepstyp. III + IV (120-240 P.K.) Typ. de nav. III + IV (120-240 C.V.)	
		Gewicht Poids	%	Gewicht Poids	%
November - Novembre	413.062	394.924	95,61	18.138	4,39
December - Décembre	6.299.926	4.617.416	73,29	1.682.510	26,71
Januari - Janvier	9.792.404	7.134.839	72,86	2.657.565	27,14
Februari - Février	5.746.950	5.432.250	94,52	314.700	5,48
Maart - Mars	4.106.605	4.030.805	98,15	75.800	1,85
Total - Total	26.358.947	21.610.234	81,98	4.748.713	18,02

Bovendien stellen we vast dat het economisch coefficient van de twee kleinste scheepstypen voordeliger is dan dit van de grootere, vermits ze tijdens de twee laatste campagnes een hoger gemiddelde vangst per reis en per P.K. boekten. In 1944-45 bereikte dit gemiddelde bij de kustscheepjes 162 Kg. tegen 142 Kg. bij de grootere treilers ; in 1945-46, 68 Kg. tegen 65 Kg. Deze uitslagen komen eveneens onze meening nopens de vischkracht van de kustscheepjes nog versterken.

Il se vérifie, en outre, que le coefficient de la puissance de capture des petits navires est plus avantageux que celui des grands chalutiers. Effectivement, au cours des deux dernières saisons haranguières le poids réalisé par journée de pêche pour un C.V. atteignit en 1944-45, 162 Kg. pour les navires des types I et II contre 142 Kg. seulement pour les chalutiers des types III et IV et en 1945-46, il s'éleva à 68 Kg. contre 65 Kg. Ces résultats renforcent donc encore notre appréciation au sujet de la capacité de pêche des petits navires côtiers.

Tabel VII. — Vergelijking van de gemiddelde vangst per reis en per P.K. door de 2 kleinste scheepstypen (I + II) en de 2 grootste typen (III + IV) verwezenlijkt.

Tableau VII. — Poids moyen par journée de pêche pour 1 C.V. développé, calculé pour les petits et les grands navires séparément.

Maand - Mois	Scheepstypen I + II (9 tot 115 P.K.) Types de navires I + II (9 à 115 C.V.)			Scheepstypen III + IV (120 tot 240 P.K.) Types de navires III + IV (120 à 240 C.V.)		
	Aanvoer Poids débarqué	Ontwikkelde P.K. C.V.	Gemiddelde aanv. p. P.K. Poids moyen développé	Aanvoer Poids débarqué	Ontwikkelde P.K. C.V.	Gemiddelde aanv. p. P.K. Poids moyen par C.V.
November - Novembre	394.924	25.235	16,—	18.138	2.265	8,—
December - Décembre	4.617.416	93.408	49,—	1.682.510	31.475	53,—
Januari - Janvier	7.134.839	87.270	82,—	2.657.565	33.280	80,—
Februari - Février	5.432.250	61.694	88,—	314.700	4.470	70,—
Maart - Mars	4.030.805	48.345	83,—	75.800	1.200	63,—
Total - Total	21.610.234	315.950	68,—	4.748.713	72.690	65,—

Zolang de ijle haring in dichte scholen onze kusten zal blijven aandoen en dat er geen of weinig kans bestaat deze vischsoort uit te voeren, zijn we van oordeel dat de kustscheepjes

Nous estimons donc qu'aussi longtemps que les bancs de harengs se montreront très denses près de notre côté, les apports des bateaux côtiers couvriront amplement nos besoins inté-

ruimschoots onze eigen behoeften aan ijle haring kunnen verzekeren.

Een uitbreiding van de uitbating der ijle haringconcentratie tot de middenslagtreillers, kan dan ook maar geduld worden bijaldien de mogelijkheid wordt ingezien de grote hoeveelheden ijle haring uit te voeren, zooniet loopen we groot gevaar overproductie te verwelken, hetgeen onvermijdelijk gepaard zou gaan met een dusdanige inzinking van den haringprijs dat de uitbating niet meer loonend is. Het is trouwens hetgeen we de twee laatste ijle haringcampagnes ondervonden hebben, wanneer de aanvoer zoodanig groot was dat de haring, bij gebrek aan vraag, langs de visscherskai bleef liggen of door de vischmeelfabrieken voor een spotprijs werd opgekocht.

Deze rampzalige toestand kon enkel in zekere mate verholpen worden door het uitschakelen van alle middenslagtreillers.

2) Zocals voorzien in het verslag « De IJle Haringcampagne 1944-45 » veroorzaakte de hereming, in 1945, van de **visscherij op Herfst-haring**, visscherij welke gedurende de vijandelijkheden grootendeels verhinderd werd, een sterke inzinking van de productiviteit of densiteit van de ijle haring concentratie 1945-46.

Niettegenstaande deze visscherij, in den Herfst 1945, op verre na haar vóórorlogsche peil niet bereikte, kwam deze inzinking zelfs sterker uit dan ze werd voorzien. De vangst per P.K. welke in 1944-45, 159 Kg. bereikte, werd op 68 Kg. teruggebracht, hetzij een vermindering van 57 %. Daar echter de visscherij op Herfst-haring, in 1946, ongetwijfeld in intensiteit zal toenemen, mag worden verwacht dat de voorafname nog sterker zal zijn dan in 1945 en gevreesd dat de densiteit van de concentratie 1946-47 nog méér zal afnemen, hetgeen weinig belovend is voor de uitslagen van de komende ijle haringcampagnes.

3) Naar de berekeningen van het wervelgemiddelde der haringen die de concentratie 1945-46 samenstelden, was deze door een buitengewoon wervelgemiddelde gekenmerkt, hetgeen een sterke **pénétration van kanaalharing** in het Zuidelijk gebied van de Noordzee laat vermoeden. In den loop van het vischseizoen schommelde het wervelgemiddelde tusschen 56,53 en 56,71 terwijl het seizoengemiddelde op 56,63 bepaald werd, zoodat de concentratie tamelijk sterk door « Polyspondylie » gekenmerkt was.

rieurs en harengs quais. C'est pourquoi une participation des chalutiers hauturiers ne pourrait être envisagée qu'à condition d'être certain de pouvoir écouter de grandes quantités sur le marché extérieur. Faute de quoi, nous courirons inévitablement le risque de provoquer une surproduction, ce qui serait néfaste pour les pêcheurs côtiers, pour qui le gagne-pain dépend surtout d'une bonne réussite de la campagne harenguière.

2) Comme nous l'avions prévu dans notre rapport « La Campagne de harengs quais 1944-45 », la reprise en 1945 de la Grande Pêcherie aux Harengs d'Automne, occasionnera une forte baisse de la densité de la concentration 1945-46. La productivité par journée de pêche et pour un C.V. développé, qui au cours de l'hiver 1944-45 atteignit 159 Kg. fut ramenée à 68 Kg.

Nonobstant que l'intensité de cette pêcherie automnale fut loin d'atteindre son niveau d'avant-guerre, la diminution de la densité des harengs quais était plus prononcée que prévue. Comme il est certain, qu'au cours de l'automne 1946, cette pêcherie sera plus activement menée, il est à prévoir qu'elle aura une répercussion encore plus défavorable sur la productivité de la concentration de harengs quais 1946-47.

3) La moyenne vertébrale de la dernière concentration s'éleva à 56,63, donc sensiblement supérieure aux moyennes vertébrales déterminées successivement au cours des hivers 1941-1944 : 56,55 - 56,56 - 56,51 et 56,57.

Comme le caractère vertébral de la concentration 1945-46 se situe plus près de celui des harengs du type Manche, que Le Gall estime aux environs de 56,70, nous supposons que la pénétration du hareng de la Manche dans la Mer du Nord a été plus remarquable au cours de l'hiver passé.

4) Wat de samenstelling, ten opzichte van de **jaarklassen** betreft, was de concentratie 1945-46 gekenmerkt door :

- 1^a) een rijk contingent van haringen der : jaarklas 1942 (driejarige individ.) 24,07 % jaarklas 1936 (negenjarige individ.) 18,77 % jaarklas 1938 (zevenjarige individ.) 16,48 %
- 2^a) een gemidd. contingent van haringen der : jaarklas 1941 (vierjarige individ.) 12,75 %
- 3^a) een arm contingent van haringen der : jaarklas 1940 (vijfjarige individ.) 7,16 % jaarklas 1939 (zesjarige individ.) 2,75 % jaarklas 1937 (achtjarige individ.) 5,73 %

Uit de frekwentie der jaarklassen bij de concentratie 1945-46 vastgesteld, denken we te mogen afleiden dat de jaarklas 1942, een rijke lichtingsklas vormt en dat ze ongeveer met 40 % zal vertegenwoordigd zijn in de concentratie 1946-47.

De hooge ouderdom der jaarklas 1936 in acht genomen, voorzien we nogmaals een sterke inzinking van haar contingent, dat in de komende concentratie tot 10 % zou kunnen teruglopen.

Ook het contingent van de jaarklas 1938 is vatbaar voor een merkelijke daling en het zal vermoedelijk op 10 tot 12 % worden teruggebracht.

Daar de jaarklassen 1937, 1939, 1940 en 1941, vanaf hun eerste opkomst, dat is op driejarigen ouderdom, maar een bescheiden rol in de samenstelling der concentraties speelden, mogen we verwachten dat ze in 't vervolg minder en minder zullen presteren.

Wat de jaarklas 1943 ons voorbehoudt zullen we slechts volgenden Winter kunnen uitmaken, wanneer ze voor de eerste maal zal deelgenomen hebben aan de voortplanting en de ijle haringconcentratie vervoegd hebben. Dat de paai concentratie in 1943 uitermate dicht moet geweest zijn, wordt bewezen door de rijke vangsten welke bij de daarop volgende ijle haringcampagne (1943-44) geboekt werden. Nochtans hieruit afleiden dat het jaar 1943 een goed broei-jaar geweest is, en hare generatie overvloedig zal opkomen, ware voorbarig geoordeeld. Zulks hangt hoofdzakelijk af van de hydrograafische en biologische voorwaarden welke de larven van deze generatie tijdens hun ontwikkelingsstadia ontmoet hebben.

Als gevolg op voorafgaande overwegingen zijn we van meening dat de densiteit van de concentratie 1946-47 nog flauwer zal zijn dan deze van de voorafgaande, hetgeen niet uitsluit-

4) Au point de vue des classes de recrutement, la concentration 1945-46 était caractérisée par :

- 1^a) un riche contingent des harengs de la classe de 1942, harengs de 3 ans 24,07 % classe de 1936, harengs de 9 ans 18,77 % classe de 1938, harengs de 7 ans 16,48 %
- 2^a) un contingent moyen des harengs de la classe de 1941, harengs de 4 ans 12,75 %
- 3^a) un médiocre contingent des harengs de la classe de 1940, harengs de 5 ans 7,16 % classe de 1937, harengs de 8 ans 2,75 % classe de 1939, harengs de 6 ans 5,73 %

Les harengs de trois ans (classe 1942) ont une représentation bien supérieure à la moyenne, calculée sur les six dernières années : 24,07 % contre 11,60 %. Elle s'avère donc une forte classe de recrutement.

Les harengs de neuf ans (classe 1936, quoique leur représentation soit tombée de 30,70 (1944-45) à 18,77 (1945-46), sont encore fort nombreux. Dès leur première apparition en 1935, ils se sont présentés particulièrement abondants. Il est à prévoir que leur contingent subira encore une forte diminution dans la prochaine concentration.

Les harengs de sept ans (classe 1938) qui sont relativement bien représentés, pourront encore influencer avantageusement la composition de la future concentration.

Quant aux autres classes : 1941 (4 ans), 1940 (5 ans), 1939 (6 ans) et 1937 (8 ans) qui, dès leur apparition ne jouèrent qu'un rôle effacé, il est permis de croire qu'elles ne pourront guère faire mieux dans l'avenir.

Ce que la classe de 1943, laquelle participa pour la première fois à la reproduction, nous réserve, ne peut pas encore être fixé.

Cela dépendra des conditions hydrographique et biologique que les larves de cette génération — et il y a toutes raisons de penser qu'elles ont été abondantes — ont rencontré au cours de leur premier stade de développement.

Par ce qui précède, nous estimons que la densité de la concentration 1946-47 sera moins forte que la précédente, mais qu'elle sera toujours assez productive pour assurer une pêche lucrative.

Au début de la saison, la concentration se localisera probablement encore entre Dunkerque et Nieuport. Quant à son déplacement, au cours de la campagne, il dépendra des conditions hydrologiques dans notre région, qui peu-

dat, indien alle invloedrijke factoren voordeelijker tusschenkomen op de uitbating ervan, de visserij nog geen bevredigend verloop kan hebben.

Bij het begin van het seizoen, zal de concentratie zich waarschijnlijk nog tusschen Duinkerken en Nieuwpoort localiseeren. Wat hare verplaatsing tijdens het verloop der campagne betreft, zij zal hoofdzakelijk afhangen van de atmosferische voorwaarden, vooral van de richting en sterkte der winden, welke een grooten invloed hebben op het waterverval bij het Nauw van Kales, en zodoende een verplaatsing van de concentratie zoowel in Oostelijke als in Westelijke richting kunnen teweegbrengen. Daar de winden in onze streek gedurende de wintermaanden zeer wisselvallig zijn, is het dan ook niet mogelijk hieromtrent op voorhand een oordeel te vellen.

5) Met het oog op de eventuele exploitatie in onze kustwateren van de komende ijle haringconcentratie dienen volgende punten in oogenschouw genomen :

A. — Uit **biologisch** oogpunt is het bewezen dat een intensieve uitbating door honderden treilers van de haring-concentratie een nadeeligen invloed heeft op den stand der kustfauna. Inderdaad, vóór den oorlog, toen geen of zeer geringe haringvisscherij in onze kustwateren plaats greep, werden reeds in Maart, in den Westhoek, bevredigende garnalvangsten aangevoerd.

Echter sedert de ijle-haring overvloedig op onze kust voorkomt, bemerken we eerst in Mei een rendeerende garnalaanvoer, en dit nietegenstaande de destijds heerschende zachte winters. Weliswaar merken we op dat, sedert 1945, de garnalaanvoer gestegen is, doch dit is meer een gevolg van de uitbreiding der vischgronden, waardoor de kustzone onlast werd; dit bewijst dat de vernieling van de kustfauna niet geheel en al ten laste mag gelegd worden van de haringvisscherij. Inderdaad, de haringkorders doorploegen den bodem minder dan de vischtreilers op bodemvissen.

Il est vrai que depuis 1945 nous avons enregistré une amélioration très sensible quant au rendement de la pêche crevetière durant l'été et l'automne. Ceci indique que l'on aurait tort de mettre la destruction de notre stock de crevettes uniquement à charge des harenguiers et que sa destruction quasi-complète au cours des années 1943 et 1944, était plutôt l'œuvre des chalutiers de poissons de fond. Cette indication n'empêche que les harenguiers sont causes de la réapparition tardive de la crevette en quantités satisfaisantes sur notre côte après leur hivernage.

vent aussi bien provoquer un déplacement vers l'Ouest que vers l'Est.

5°) Quant à l'exploitation de la future concentration, nous croyons utile de la soumettre aux méditations suivantes :

A. — Du point de vue **biologique**, il est suffisamment démontré qu'une exploitation intensive et prolongée par des centaines de chalutiers, dans une aire aussi restreinte que notre côte, a une répercussion funeste sur la faune côtière et en particulier sur le stock de la crevette.

En effet, avant la guerre quand dans nos eaux la pêche du hareng ne se pratiqua pas encore au moyen du chalut, la pêche crevetière était plus précoce et donna déjà des résultats très satisfaisants en mars et même en février, lorsque l'hiver n'avait pas été trop rigoureux. Cependant, depuis que nos eaux sont travaillées pendant tout l'hiver par une multitude de chalutiers, c'est seulement à partir de mai ou de juin que le stock de la crevette devient assez abondant pour que son exploitation soit assez lucrative.

Il est vrai que depuis 1945 nous avons enregistré une amélioration très sensible quant au rendement de la pêche crevetière durant l'été et l'automne. Ceci indique que l'on aurait tort de mettre la destruction de notre stock de crevettes uniquement à charge des harenguiers et que sa destruction quasi-complète au cours des années 1943 et 1944, était plutôt l'œuvre des chalutiers de poissons de fond. Cette indication n'empêche que les harenguiers sont causes de la réapparition tardive de la crevette en quantités satisfaisantes sur notre côte après leur hivernage.

B. — Op **technisch** gebied is bewezen dat de uitbating door middel van het stroopnet, dat een passief vischtuig is, praktisch even goede resultaten oplevert als deze door middel van den haringtreil. Als voorbeeld nemen we de uitslagen, geboekt door beide methoden in het jaar 1941-1942, wanneer ze door een ongeveer gelijk aantal vaartuigen aangewend werden en de vangst per P.K. en per reis in het voordeel was van het stroopnet. Deze vergelijking betreft vanzelfsprekend slechts de vaartuigen van het scheepstype I en II, daar het stroopnet zich tot zulke kleine afmetingen beperkt dat grote vaartuigen er moeilijk een loonende uitbating zouden bij vinden. Indien dit passief vischtuig algemeen kon worden aangewend, dan zou de kwestie van de verdeling van de kustfauna bijna geheel en al zijn opgelost.

B. — Du point de vue **technique** il s'avère que la capacité de capture du filet à l'étagage (stroopnet) n'est nullement inférieure à celle du chalut. Comme exemple nous nous référerons aux résultats obtenus en 1941-42, lorsque les deux méthodes, filet à l'étagage et chalut, furent employées simultanément par un nombre égal de navires de grandeur équivalente. Pour le filet à l'étagage, la production par journée de pêche pour un C.V. développé atteignit 125 Kg. et seulement 113 pour le chalut, donc tout à fait en faveur de l'engin passif.

Il est bien entendu que cette comparaison ne peut s'appliquer qu'aux navires des types I et II, car le filet à l'étagage se limite à des dimensions trop faibles pour que des navires de 120 C.V. et plus puissent, par son emploi, y trouver une pêche assez productive pour couvrir les frais de leur exploitation.

Une prohibition éventuelle du chalut aux harengs éliminerait donc automatiquement tous les chalutiers moyens et plus grands de la pêche aux harengs quais et les tiendrait en même temps à distance de notre zone côtière.

Cette mesure constituerait incontestablement un grand soulagement pour notre bande littorale, laquelle s'avère trop restreinte pour supporter, sans préjudice pour sa faune et en particulier pour son stock de crevettes, une exploitation aussi active et prolongée comme celle des concentrations annuelles de harengs quais. Aussi sommes-nous persuadés que l'emploi exclusif d'un engin de pêche passif, tel que le filet à l'étagage, profiterait considérablement à la reconstruction de notre réserve de crevettes, dès que les eaux côtières se réchauffent.

C. — Ook **economisch** gezien, is het niet aan te raden vaartuigen, behorende tot het scheepstype III of groter te laten deelnemen aan de exploitatie van de a.s. ijle haringconcentratie. Zoals reeds gezegd op blz. ?, zijn we van oordeel dat, zoolang wij geen beroep kunnen doen op de buitenlandsche markt, alle grote treilers van deze uitbating dienen verwijderd gehouden, om te voorkomen dat deze visscherij een fiasco worde, tengevolge van een geweldige inzinking van de prijzen.

Dit heeft natuurlijk geen betrekking op de Fransche vaartuigen waarvan de aanvoeren uitsluitend voor Frankrijk bestemd zijn en die derhalve niet de minste invloed uitoefenen op onze prijzen. Moest er beslist worden dat eveneens de grote Fransche vaartuigen niet in onze

Ici nous ne visons nullement les navires français, qui, en vertu de l'accord franco-belge, sont autorisés de pêcher les harengs dans nos eaux, étant donné que la pêche française, même celle débarquée dans nos ports, est entièrement destinée à la France et qu'en conséquence elle ne peut en quoi que ce soit influencer le marché belge.

En prévision d'un retour éventuel de la concentration de harengs quais dans les eaux françaises, il serait même plus prudent de notre part

wateren zouden worden toegelaten, dan zouden, voor het geval de concentratie zich, zooals voordien oorlog, in de Fransche wateren tusschen Grevelingen en Boulogne, mocht ophouden, onze grote schepen er eveneens van deze visscherij verwijderd blijven.

Het gevolg hiervan zou zijn dat onze kleine vaartuigen alleen in de Fransche wateren zouden toegelaten worden. Daar deze echter niet zeewaardig genoeg zijn om zich in de Wintarmaanden op zulk een verre afstand te verplaatsen zouden ze de ijle haringvisscherij slechts zeer onregelmatig kunnen beoefenen.

Il faudrait alors autoriser dans nos eaux les chalutiers moyens français, dont la force motrice développe jusque 200 C.V. Le cas échéant, cette tolérance nous permettrait, à titre de réciprocité, d'envoyer un grand nombre de nos chalutiers moyens pour exploiter à leur tour les bancs de harengs.

d'admettre dans nos eaux les navires français dont la force motrice développe jusque 200 C.V. Le cas échéant, cette tolérance nous permettrait, à titre de réciprocité, d'envoyer un grand nombre de nos chalutiers moyens pour exploiter à leur tour les bancs de harengs.

Si, au contraire, nous éliminions de nos eaux les chalutiers moyens français, nous ne pourrions pas prétendre leur envoyer les nôtres et le jour où les harengs éviteraient notre côte, leur pêche se limiterait à nos canots crevettiers et petits côtres. Comme ces petites unités ne sont pas de taille à faire de grands déplacements, surtout en hiver, ils pourraient difficilement faire la navette entre les ports belges et les fonds de pêche, notamment entre Gravelines et Boulogne-sur-Mer, où avant la guerre, cette pêche fut toujours la plus fructueuse. Il s'ensuit que les apports belges seraient minimes et très irréguliers.

D'autre part on ne peut envisager le débarquement des apports de nos petits navires dans un port français parce que :

1e pour le moment la situation est telle que les pêches d'origine belge ne peuvent être écoulées sur le marché français et devraient être achetées par un négociant en poisson belge, ce qu'il ne pourrait faire qu'à grands frais.

2e il n'est pas exclu que nos ports soient abondamment approvisionnés par des arrivages directs et dans ce cas aucun négociant irait acheter la pêche débarquée en France par nos pêcheurs, ce qui serait désastreux pour nos petits pêcheurs installés dans un port français.

Concluons que seul nos chalutiers de 120 C.V. et plus sont capables de pourchasser régulièrement et avec quelque chance de succès les bancs de harengs sur la côte française. Si donc, d'une part, nos chalutiers moyens n'étaient pas admis dans leurs eaux et que d'autre part les concentrations annuelles de harengs quais reviennent à leurs habitudes d'avant-guerre, les pêcheurs belges seraient pratiquement exclus de leur exploitation, tandis que les français auraient largement profité de l'accord franco-belge pendant les années où le hareng se serait concentré sur notre côte.

De huisvesting van de kleinste vaartuigen zou om volgende redenen bezwaarlijk in aanmerking kunnen genomen worden :

1e de aangevoerde visch kan, zooals de toestand nu is, niet op de Fransche markt worden aangezet en zou bijgevolg enkel op Belgische koopers aangewezen zijn;

2e de Belgische koopers zullen zulks maar doen bijaldien de aanvoer in eigen havens onvoldoende is, zoodat bij voldoende landingen, de scheepjes die vanuit een Fransche haven de visscherij bedrijven, groot gevaar loopen geen afzet te vinden.

Dit alles geldt slechts in geval er niet mag gerekend worden op de buitenlandsche markt.

Inderdaad, wanneer er grote kwantiteiten konden uitgevoerd worden dan zou een massale aanvoer geen nadeeligen invloed hebben op de economie van de visscherij.

Tenslotte zouden het dus de Franschen zijn die het grootste profijt uit het Fransch-Belgisch akkoord zouden trekken, daar, zoodra de ijle haringconcentraties de Fransche wateren terug zouden vervoegeen, onze visschers bijna totaal zouden uitgesloten worden van hare uitbating.

De Zeevisscherijtechnicus,

Le Technicien à la pêche maritime,

CH. GILIS.

CH. GILIS.